

indignare necontrolat al interpretului Dumitru Ciubotaru. Și față de propria lui stare lăuntrică, regăsită și examinată mai târziu în tonul ei autentic, în ultimele scene cu Carmen, când ea vine decisă în cămăruța lui și însăși interpreta, Irina Vrânceanu, trăiește parcă emoția gestului spectaculos. Scoaterea întâmplării în afara, în scene de parc și de stradă, cu apropouri muzicale de epocă („Iubesc femeia“, „Sub balcon eu i-am cântat o serenadă“, ș.a., cu real efect și plăcută modulație vocală a lui George Sobolevschi), n-o definește mai bine ca dramă, ci o diluează în fapt divers.

La Muzeul „Vasile Pârvan“, din aceeași clădire cu teatrul, a fost vernisată o expoziție de costume, afișe, fotografii și caiete-program, iar la Galeriile de artă „N. Tonitza“, o expoziție de portrete ale unor actori care au activat în teatru, realizate de pictorul George Pascu. Tot acolo au fost lansate volumele *Cătușa* de Victor Ion Popa, *Teatru* de Geo Iancu Călinescu, *Bucurii spirituale* de Eugen Radu Lazăr și importantul document monografic *Pro scena*, alcătuit de Vasile Mălinescu și Teodor Pracsiiu. Primul dintre autori reprezintă și un caz unic în teatrul românesc, fiind singurul secretar literar semicentenar, cu 50 de ani de activitate în aceeași instituție de la înființare (28 decembrie 1955). Nu știu câți ani are acum, că nu-și arată vârsta, dar pentru fidelitate și pasiune față de scena pe care a slujit-o consecvent (și a condus-o patru ani – 1980–1984), merită stima și distincțiile cu care a fost răsplătit de conducere și primărie, iar din partea noastră un sincer salut colegial!

Antoaneta IORDACHE

Trei spectacole la Bârlad*

1. „Tâlharul“ de Karel Čapek

Povestea evident simplă – ale cărei inflexiuni lirico-dramatice nu sunt ascunse, ci „se citesc“ imediat în replică – opune, ireconciliabil, în piesa lui Čapek, mentalitățile a două generații: lumea cumsecădeniei obtuze de târg și aspirațiile tinerești (seduse de nevoia de a se elibera, de a „ieși“ din rama prea strâmtă). Nu e surprinzător faptul că regizoarea Irina Popescu-Boieru a „văzut“ textul ca pe o posibilitate de a „vorbi“ publicului despre o „veșnică nevoie (omenească) de a forța limitele, de a visa, de a zbura...“ Promițător, începutul spectacolului e un fel de ultimă fotogramă din suita de întâmplări (pentru derularea cărora „ne întoarcem în timp“).

Grupuri de târgoveți în poze statice vor figura, repetat, imobilismul local (realitățile ce nu pot decât să încorseteze). Imaginea scenografică (Marfa Axenti) anunță sugestiv problematica: pliiuri largi (vernii) de „aer visător“ plutesc peste o casă familială protejată de grilajul gardului înalt. Personaje cu vocația visării, „Tâlharul“ și Mimi „ne spun“ și ei, de la bun început, prin jocul lor cu baloane colorate (peste gardul proprietății) „în ce fel de poveste ne aflăm“. De altfel, găsind răspuns la întrebările privind identitatea și rostul „tâlharului“, privind idila dintre el și Mimi, spectacolul va trata o serie dintre scenele „prozaice“ ale personajului ca pe un fel de vis al fetei îndrăgostite. Ecuația spectaculară

Oana PAVALACHE, Marcel ANGHEL, Lily POPA ALEXIU,
George SOBOLEVSCHI, Eudoxia VOLBEA în *Pelicanul*.

pare, până la un punct, viabilă: și chiar sunt momente plăcut rezolvate (trecerea liberă printre gratii a „tâlharului”, levitația chagalliană a îndrăgostiților...). Excesul de simbolizare, de levitație, de intervenții din „off”, repetiția soluțiilor scenice fac, însă, spectacolului un deserviciu. Supraîncărcat, proiectul regizoral eșuează în a deveni obositor. Premisa e prea iute consumată. A doua parte nu aduce vreo idee nouă, este strict explicativă. Distanța dintre realul-crud și nivelurile poetice nu mai e clară. Nici în privința interpretărilor actricești. În planul – să-i zicem – al realului imediat, sunt confruntări de reținut, în fragmente din spectacol, datorate actorilor: Marcel Anghel (*Tatăl*), Cătălina Rusu (*Doamna*). George Sobolevschi (*Tâlharul*) și Oana Pavalache (*Mimi*) sunt în situația de a compune vârsta, atitudinile și tonurile adolescentine ale eroilor lor, izbutesc. Într-o episodică trecere prin scenă, se detaliază Otilia Huzum (din păcate, într-un personaj ce „figurează unghiul pantei” „proiectului regizoral). De neînțeles, panta spre derizoriu a proiectului scenic. Evidențiată până și de ilustrația muzicală.

2. „*Pelicanul*” de Strindberg

Fără îndoială, din pachetul momentului spectacular bârlădean, aceasta este montarea care dă (deocamdată) cea mai mare satisfacție și (în plus) legitimează speranțele de revenire mai spre prim-planul atenției, ale trupei. Spectacolul – a cărui premieră a avut loc cu ani în urmă – este bine echilibrat regizoral (Irina Popescu-Boieru), scenografic (Marfa Axenti), interpretativ. Lustrul prăfuit al interiorului, prestața trucată a figurilor ce-l populează, enigmaticele

negre tensiuni, cu alte cuvinte, atmosfera stranie din scenă este rezultatul conlucrării compartimentelor spectaculare. Deși, nici aici nu lipsesc „semnele” modalității regizorale – căreia, încă nu reușesc să descifrez de ce îi e atât de necesară insistența asupra liniilor secunde din imagine. Suntem într-o casă unde s-a murit (unde „se moare”), decorul, personajele/ distribuția „poartă” funebrul destin prin scenă. Dar, pentru că din dramă nu lipsește tema asaltului creditorilor, regizoarea taie la nesfârșit spațiul cu forfota lor (cu insensibilitatea lor de...manevranți de decor). Și secționează derularea relațiilor importante. Pentru că „va fi un incendiu”, șemineul „trebuie să pâlpâie” anterior dezastrului, într-un „amenințător avertisment”. Altfel, aș spune că toți actorii, fără excepție, sunt „în roluri”, cu un agajament care impune. Minus câteva locuri unde se joacă (de ce?) în „policier” ascunderea/descoperirea unor file testamentare, reprezentația este coerentă ca tonus, stil de interpretare, evoluție a personajelor.

Lily Popa Alexiu (*Elise*), George Sobolevschi (*Frederik*), Oana Pavalache (*Gerda*), Marcel Anghel (*Axel*), Eudoxia Volbea (*Margaret*) sunt, fiecare în parte, concentrați profesional și asupra ansamblului și asupra detaliilor rolurilor. Un spectacol care ține atenția spectatorului trează și unde, în reprezentația pe care am văzut-o, scenele Elise–Axel și Elise–Frederik mi-au apărut cel mai interesant modulate...

3. „Ciuta” de Victor Ion Popa

Greu de apreciat, în această montare, „negocierea” regizoarei Irina Popescu-Boieru cu textul. Ce a „văzut” în textul parcă limpede al lui V.I.Popa? Ce a „cerut” replicilor lui deloc sofisticate? Unde a dorit „să-și ducă” eroii? O scenografie simplistă (Marfa Axenti) de panouri gri (încondeiate cu negru), pur și simplu urâte, descrie locul acțiunii. Voaluri imprimate cu felurite flori, croite dezavantajos, o fac pe Carmen Anta (fata de 18 ani neîmpliniți a piesei) să pară o mică matroană în devenire. Octav Șoimu („alesul”...Ciutei) e „învelit” într-un fel de salopetă neagră. În patul disperant al liricei ei iubiri cu Octav, Ciuta urcă, invariabil, în toate scenele „de gen” încălțată. Relația dintre tinerii amorezi e mai ales o continuă ceartă-cu-zguduituri. Se strigă mult, în pasionalitatea momentelor. Se gesticulează nesupravegheat. Octav Șoimu este „fotocopia” unui bădăran. Rostirea protagoniștilor nu poate fi urmărită, grevată de defecte de dicție. O agresivitate – pe mai multe planuri – ce pune o umbră deasă asupra poeziei textuale. Și aici avem „o lume de târg” ce flanează dezarticulat prin scenă, secvențial. Avem și un „contrapunct muzical” (tangouri „de epocă” – pesemne Fernic), contrapunct teoretic admisibil, dar ca ipostază ridicol pentru „actantul” laborios. Din piesă (sau inventate), figurile nu izbutesc să coaguleze într-un sens cât de cât ascendent. Încercările de a „portretiza” ale actorilor se lovesc de lipsa de logică a desfășurărilor – și de lipsa de gust a cadrului. În limita acestui „comportament” cu piesa, se ajunge ca, în mod paradoxal, singurul cert accent spectacular să fie produs de interpreta unui personaj de coloratură în context (o „fată de prin târg”, care „vrea covrigi”) – siluetă imaginată de regizoare și care-i revine actriței Oana Tofan. Cum să rămâi în fața cheltuielii actoricești de energie, din montarea aceasta elementar neprofitabilă, decât aproape interzis?!..

* Reprezentații din 9 și 10 decembrie 2005.